

## **Изборът на президент – между статуквото и система без правила**

### **Даниел Смилов, Център за либерални стратегии**

Политическата година започва с избор на главен прокурор, който по една или друга причина ще има както вътрешен, така и външен отзвук. Второто важно събитие, естествено, е мониторинговият доклад за България и решението на Европейската комисия дали ще бъде отложено приемането ни с една година. И третото са президентските избори в края на годината. От тях най-важното е дали ще се задейства отлагателната клауза за пълноправното ни членство в Евросъюза. Неяснотата за това прави прогнозите много трудни. Ако решението бъде негативно, това ще доведе до сериозно преструктуриране на политическото пространство. Един от вариантите е драматично да се промени относителната тежест на сегашните партии. Много сериозни негативи могат да понесат тези, които сме свикнали да определяме като основни политически играчи. Защото в момента всички партии залагат на едно: българско членство в Европейския съюз през 2007 година. Това е стандартът, който те сами си наложиха. Това е и основният им ход да се легитимират пред българското общество. Кой ще се възползва от отрицателен отговор за присъединяването ни през 2007-ма и как ще се предефинира политическото пространство, според мен, е много рано да се каже. Има хипотеза, че антисистемни формирания като "Атака" и други, които се дефинират като опозиция на системата, могат да се възползват от ситуацията. Дали това ще се случи зависи от твърде много случайни фактори, които правят дългосрочните прогнози невъзможни по отношение на ситуационните играчи като „Атака“. Това, което ме безпокои, не е натежаването на рейтинга на "Атака", а по-скоро засилването на една популистка обществена нагласа сред хората, която резонира с някои от посланията на тази партия. Дали тази партия или друг популистки играч ще се възползва от популисткия ресурс е един от интересните въпроси, на които ще получим отговор през 2006-та. В българското политическо пространство имаме няколко възможни кандидати за завладяването на този ресурс. На първо място, Бойко Борисов е изкушен от популизма и доста изкусен в използването му. Със сигурност популизмът ще става все по-значим фактор в българската политика. Няма, разбира се, ясна граница между популистки и непопулистки играчи - и в традиционни партии има популистко говорене. Възможно е на тази територия да влязат и нови лица, които едва ли ще са абсолютно непознати обаче.

Едно негативно за България решение на ЕК може би ще увеличи напрежението в тройната коалиция. Ако НДСВ е по-амбициозна, може да реши да изостри играта спрямо коалиционните си партньори и дори да се опита да излезе със свой играч на президентските избори.

Най – лошият вариант на президентските избори ще бъде ситуацията срещу Георги Първанов като представител на политическата система да излезе несистемен играч като Волен Сидеров. Това ще бъде избор между статуквото на партийната система и една система с неустановени, смътни правила и ценности. Излизането на голямата политическа сцена на популистка фигура по този начин просто би показало една сериозна незрялост на българската демокрация и би дало недобър знак към страните от ЕС. И най-важното - в обществото ни ще навлезе нов вид политика и политическа логика. Тя няма да бъде открито антидемократична, но ще бъде мимикрия, заместител на демокрацията.